

Göran Lundberg

VAS-rådet: förslag till organisation, verksamhet och finansiering

Bakgrund

Behov av samverkan

Under 2003 och början av 2004 hölls ett antal möten mellan kommunala VA-huvudmän, KSL, RTK och Länsstyrelsen. Tillsammans identifierades ett flertal områden där kommunerna med påtagliga fördelar skulle kunna samverka inom såväl övergripande frågeställningar som mera närliggande praktiska frågeställningar.

Bildande av VAS-råd

KSLs Samhällsbyggnadsberedning beslutade med anledning av ovanstående den 8 juni 2004 att bilda ett VAS-råd som ett regionalt gemensamt forum för samverkan kring regionala vatten- och avloppsfrågor.

En interrimistisk kommitté fick i uppdrag att ta fram och förankra ett beslutsunderlag vad gäller organisation, ekonomi och verksamhetsinriktning samt att, efter politiskt beslut i Samhällsbyggnadsberedningen (SBB), implementera detta under 2005.

Den interimistiska kommitténs sammansättning har vuxit fram efterhand utan hänsyn till en målmedveten funktionell spridning. Det är angeläget att i det fortsatta samarbetet så långt det är möjligt finna en sammansättning som täcker upp och ger specialkompetens för alla funktioner.

Föreliggande förslag till organisation, verksamhet, finansiering och implementering är framtaget av den interrimistiska kommittén med löpande avstämning mot SBB.

Syfte med rådet

- Att vara Stockholmsregionens naturliga samarbetsforum för strategiska vatten- och avloppsfrågor.
- Att vara en mötesplats mellan tjänstemän för utbyte av kunskap och erfarenheter i VA-frågor
- Att vara en arena för genomförande av gemensamma insatser, till exempel utredningar och information.
- Att vara ett stöd för kommuner, kommunalförbund och VA-bolag i deras samverkan enligt vattendirektivet

- Att klargöra behovet av gemensamma VA-investeringar i regionen och arbeta för en samsyn kring detta.
- Att underlätta politisk förankring på kommunal och regional nivå av förslag till gemensamma VA-investeringar.
- Att ge förslag till kostnadsfördelning mellan olika VA-huvudmän vid gemensamma VA-investeringar och att efterhand utveckla principer för detta.
- Att samarbeta med andra VA-relaterade nätverk, tex det regionala Dagvattennätverket resp Nätverket för VA i omvandlingsområden.

Organisation

VAS-rådet

VAS-rådet är det gemensamma forumet för regional samverkan kring vatten- och avloppsfrågor. Alla länets 26 kommuner inbjuds av KSL att delta i rådet. I de fall kommunernas VA-huvudmannaskap är överlåten till en organisation är det dessa organisationer som bjuds in i första hand. För att få en bra förankring i det regionala samarbetet är det viktigt att samtliga VA-ansvariga organisationer i regionen deltar.

VAS-rådet samlas till möten 1-2 gånger per år för att ta ställning till förslag om organisation, verksamhetsplan och kommitténs sammansättning. Det formella beslutet tas sedan av KSLs Samhällsbyggnadsberedning (SBB).

Rådets möten ska utöver förankring av samverkansformer och områden även vara utformade så att de är kontaktskapande och bidrar till ökad kompetens om VA-frågor i ett regionalt perspektiv.

VAS-kommittén – rådets arbetande kommitté

VAS-kommittén är rådets arbetsgrupp och jobbar med planering, löpande frågor och implementering. Kommittén bemannas av tjänstemän från de i rådet medverkande organisationerna.

Representationen i VAS-kommittén bör på ett gott sätt spegla regionens förhållanden och struktur.

De viktigaste urvalsprinciper vid sammansättning av kommittén är att medlemmarna:

- Är funktionellt välrepresenterade (vatten, nät, avlopp, administration, ekonomi, juridik, avrinningsområden etc)
- är organisatoriskt väl representerade mellan kommuner, bolag, förbund, ”offentliga” och geografiskt spridda samt
- kan avsätta arbetstid till att driva gemensamma regionala frågor inom området.

Kommitténs sammansättning:

I VAS-kommittén erbjuds nedanstående organisationer medverka med tjänstemannarepresentanter:

Kommunala VA-huvudmän

- 2-4 representanter för att representera regionens kommunala VA-organisationer

De 4 interkommunala organisationerna (bolagen/förbunden)

- Stockholm Vatten AB
- Norrvatten
- Käppalaförbundet
- SYVAB

På grund av sin ställning som representanter för flera kommuner även

- Roslagsvatten AB
- Telge Energi AB

Dessutom de 3 regionala organisationerna:

- KSL
- LST (adjungerade)
- RTK (adjungerade)

Sammanlagt ger detta en kommitté på 10-12 medlemmar. Ordföranden skall väljas ur gruppen bolag/förbund eller kommunala förvaltningar. KSL ansvarar för sekretariatet.

Inom kommittén kan lämpligen arbetsgrupper för enskilda frågor bildas. Till dessa arbetsgrupper kan externa krafter knytas. Det är då lämpligt att dessa arbetsgrupper leds av någon ur kommittén.

Kommitténs representanter

Kommunal representation i VAS-kommittén utses en gång per år vid ett VAS-råd. KSLs Samhällsbyggnadsberedning lägger fram ett förslag baserat på intresseanmälningar från kommunerna.

Representationen i kommittén är inte personlig. Ambitionen är dock att få en viss rotation i bemanningen varför riktlinjen är att representanter deltar i arbetet 2 år och med en möjlighet till ytterligare 2 år.

Samverkan med andra organisationer och nätverk

I regionen har nyligen två i huvudsak kommunalt baserade, nätverk med VA-förtecken bildats. Det ena är ett dagvattennätverk, det andra ett nätverk för VA i omvandlingsområden och enskilda avlopp. För närvarande är deras främsta syfte erfarenhetsutbyte, och det finns inte någon tanke på formalisering av nätverken.

Dessa nätverk, och eventuella nyttillkommande, är viktiga i det regionala arbetet. VAS-rådet och dess kommitté kan om så behövs dels vara ett forum för politisk förankring av förslag från nätverken, dels bidra till att kunskaps-

uppbyggnad från nätverken eller överenskommelser som nätverken kommit fram till sprids.

VAS-rådet kommer även samverka med andra nätverk då så är lämpligt. Exempel på sådana nätverk är t ex den Regionala Avfallssamverkan (RAS) som också har administrativ hemvist på KSL.

Finansiering

KSL blir administrativ hemvist för VAS-rådet och dess kommitté och tar på sig kostnader för administration och sekreteriat.

Varje deltagande kommitté- eller arbetsgruppsdeltagare står under det ordinarie arbetet för sina egna kostnader, såväl tid som resor/utlägg.

Inriktningen skall vara att kommitténs medlemmar och dess arbetsgrupper förväntas bidra med både VA-kompetens och utredningskapacitet. Konsulter skall undantagsvis kunna användas som "spetskompetens" och i övrigt användas som "bollplank" för avstämning av framtagna utredningsresultat. Kommittén skall vidare kunna uppträda som sökande för vissa utredningsbidrag.

Vid finansiering av externt utlagda uppdrag skall dessa överenskommas i kommittén. Finansieringsfördelningen av dessa skall ha utgångspunkt i folkmängd (se tabell nedan).

Folkmängd per 31 december 2002 (från SCB)

Kommun	Folkmängd	Andel, %	Kommun	Folkmängd	Andel, %
Botkyrka	75 216	4,1	Solna	57 585	3,1
Danderyd	29 755	1,6	Stockholm	758 148	41,0
Ekerö	22 936	1,2	Sundbyberg	33 797	1,8
Haninge	70 902	3,8	Södertälje	79 613	4,3
Huddinge	86 457	4,7	Tyresö	39 720	2,1
Järfälla	61 290	3,3	Täby	60 198	3,3
Lidingö	41 192	2,2	Upplands-Bro	21 162	1,1
Nacka	76 624	4,1	Upplands-Väsby	37 444	2,0
Norrtälje	53 702	2,9	Vallentuna	25 905	1,4
Nykvarn	8 204	0,4	Vaxholm	9 631	0,5
Nynäshamn	24 528	1,3	Värmdö	32 664	1,8
Salem	13 875	0,7	Österåker	35 633	1,9
Sigtuna	35 771	1,9	Stockholms län	1 850 467	100,0
Sollentuna	58 515	3,2			

En fördelningsnyckel (se bilaga) har arbetats fram som tar hänsyn till folkmängd samt avspeglar uppbyggnaden av respektive kommuns VA-försörjning. En viktning har även gjorts mellan vatten (33 % av kostnaden) respektive avlopp (67 % av kostnaden).

2004-11-30

5(7)
Dnr: 2004/0046

Det årliga maxbeloppet som VAS-rådet kan debitera utifrån denna modell sätts 2005 till 300.000SEK. Det motsvarar ca 0,16 kr/pe¹ och år.

Den praktiska administrationen av fördelningen av externa kostnader sker genom att dessa samlas hos en utsedd projektledare, varifrån fakturering sker till övriga.

¹ Personekvivalent

VERKSAMHETSPLAN 2005-2008

Nedanstående verksamhetsplan är baserat på en behovsanalys efter dagens förhållanden, förändringar kan behöva göras. VAS-rådets arbete ska bedrivas inom följande huvudområden (varje huvudområde kan sedan brytas ned i mer specificerade delområden):

	2005	2006	2007-
Administration			
Samarbetsformer med andra berörda organisationer tex vattendistrikt, vattenvårdsförbund etc.	X		
Ekonomi			
Förslag till finansieringsmodell för regionala projekt.	X		
Gemensamma frågor			
Vattendirektivets påverkan	X		
VA-lagutredningens påverkan	X		
Beredskap		X	
Slamfrågan *		?	
Vatten			
Reservvattenförsörjning	X		
Sammankopplat distributionssystem		X	
Vattenskydd		X	
Spillvatten			
Regional avloppsutredning	X		
Sammankopplade huvudledningsnät			X
Nytt regionalt avloppsreningsverk			X
Dagvatten			
Regional dagvattenutredning			X
Regionala våtmarker			X
Dagvattenreningsverk			X

*Slamfrågan hanteras av huvudmännen för de stora avloppsverken, dvs Stockholm Vatten, Käppala och SYVAB. Osäkert om det finns behov av att behandla frågan inom VAS.

